

REACTIE SMAV OP HOOFDLIJNEN OP HET BELEIDSKADER KOERS GA'S GEMEENTE VENLO

1. Algemeen

- SMAV spreekt in namens de gemeenschapsaccommodaties in de gemeente Venlo. Met hen is binnen de korte tijd die ons is gegeven gecommuniceerd over de inhoud van het beleidskader.
- SMAV is bij de voorbereiding van het nieuwe beleid vanuit een positief kritische houding betrokken geweest, maar is niet eindverantwoordelijk voor het resultaat.
- SMAV heeft dan ook de handen vrij om op het voorliggende raadsvoorstel en het nieuwe beleid te reageren als belangenbehartiger van de sector. In deze reactie gaat SMAV in op zaken, waarover SMAV een andere mening heeft dan verwoord in het nieuwe beleidskader of op zaken, die om een aanvulling of een nuancering vragen.
- SMAV is te spreken over de bereidheid van de gemeente Venlo om GA's meer te gaan ondersteunen en voor de toegenomen aandacht van college en raad voor GA's en het belang van GA's om doelen binnen het sociaal domein te bereiken.
Het succes van het beleid zal afhangen van het kunnen inzetten van voldoende middelen voor de uitvoering. Verderop in deze reactie zal daarop worden ingegaan.

2. Gemeentelijke sturing

- Volgens ons is nieuw dat de gemeente inhoudelijk wil sturen op het gebruik van GA's en het gebruik wil optimaliseren. Dit zien wij vooral als een nadere invulling van sturen op ander beleid. Ook wil de gemeente nadrukkelijker voorwaarden stellen aan GA's, die door de gemeente worden ondersteund. Een aanzet voor een meetlat is gegeven. In de vorige beleidsperiode hechtte uw Raad veel aan zelfsturing, door het toevoegen destijds van deze beleidspijler aan de andere vijf pijlers. Hoe verhoudt zich dat tot elkaar?
- Gesproken wordt over de ideaalsituatie en de aspecten die aanwezig zouden moeten zijn. Het komt voor alsof het nieuw is, maar dat is natuurlijk wel wat de GA's al sinds hun bestaan doen: bijdragen aan de leefbaarheid, aansluiten bij de behoefte, zorgen dat de toegankelijkheid goed is etc. Dat hier belemmerende factoren zijn is evident.
- In hoofdstuk vier van het beleidskader - Dit hebben we nu - missen wij met welke problemen GA's nu en in de toekomst worden geconfronteerd. Er wordt uitsluitend ingegaan op het fysieke aanbod van GA's en wat deze GA's de gemeente kosten. Herkent de gemeente deze problemen? Wat kan de gemeente hieraan doen? Sluit het nieuwe beleid hier voldoende op aan?

3. Het beleidskader en de financiën

- Leidend is: geen zaken zonder knaken;
- Niet transparant is dat uit de financiële overzichten die zijn gegeven blijkt dat een aantal accommodaties zelfstandig redzaam is en ook zelf investeringen heeft gedaan op het terrein van oa onderhoud en verduurzaming. Een deel van de accommodaties zit wat dat betreft sinds langere tijd al helemaal op koers;

- Het college heeft een knip gemaakt tussen het beleidskader en het uitvoeringsplan. Het uitvoeringsplan ligt nu nog niet voor en zal na vaststelling van het beleidskader door de Raad door het college worden vastgesteld.
Het beleid wordt echt zicht- en tastbaar in de uitvoering. Het is de uitvoering die telt. En op basis van een uitvoeringsplan wordt duidelijk welke (extra) middelen nodig zijn om het beleid te kunnen uitvoeren. De vraag is of en zo ja, hoe de raad nu bij vaststelling van het nieuwe beleid een financieel kader kan vaststellen.
- Het financiële kader is nauwelijks uitgewerkt. Er wordt alleen aangegeven wat de gemeente nu uitgeeft aan gemeenschapsaccommodaties, maar niet wat er nodig is om het beleid uit te voeren. Er wordt vermeld dat er extra middelen nodig zijn en dat jaarlijks bij de vaststelling van de begroting de raad het budget bepaalt op basis van het voor dat jaar financieel uitgewerkte uitvoeringsplan
- Maar hoeveel is nodig? Dat is niet concreet onderzocht. Dit dient alsnog in een quickscan te gebeuren. Bovendien is het uiterst onzeker of er straks voldoende geld in de begrotingen voor de komende tien jaar wordt vrijgemaakt. SMAV is benieuwd welke extra middelen in de begroting 2024-2027 worden opgenomen.
- SMAV is niet tevreden over het financieel kader en vindt, dat er aan de voorkant duidelijkheid dient te zijn hoeveel middelen (indicatief) nodig en beschikbaar zijn, zeker met de magere jaren vanaf 2026 in zicht door bezuinigingen van het Rijk op het gemeentefonds.

Het beleidskader stelt, dat er extra geld nodig is voor de uitvoering. Er zijn volgens SMAV extra middelen nodig voor:

- De uitvoering van de **subsidieregel exploitatiesteun**, aangezien meer GA's financiële steun nodig hebben om hun exploitatie overeind te houden. Inkomsten uit verhuur en horeca zijn niet meer overal voldoende om de exploitatiekosten te dekken. Of anders gezegd het baten-generende gebruik weegt niet meer op tegen het verliesgevende gebruik.
De eenmalige ophoging met 150K van het budget 2023 dient vanaf 2024 structureel te worden. De noodzaak om het subsidieplafond verder te verhogen wordt verwacht;
- De uitvoering van **eigenaarsonderhoud** door de gemeente en met name het verduurzamen van dit onderhoud;
- Het verhogen van het **gebruikscomfort** van GA's (verduurzamen en het verbeteren van de functionaliteit en kwaliteit van de GA's). In de afgelopen decennia is hiervoor te weinig aandacht en financiële ruimte geweest;
- Het aanpassen van GA's om functies te kunnen **clusteren** en het gebruik te optimaliseren;
- Het subsidiëren van de **huur van kleine gebruikers**, die nu geen gebruik maken van GA's, omdat zij geen huur kunnen betalen;
- Het bijdragen aan het mogelijk maken van **levensduurverlengende renovatie** dan wel vervangende nieuwbouw van GA's in dorpen en wijken, waar sprake is van herontwikkeling. Het zou zo maar kunnen gaan om 4-5 GA's.
- Wij hopen, dat er voldoende ambtelijke capaciteit is om de ambities waar te kunnen maken.
- **SMAV vraagt de raad om een fonds of voorziening met ettelijke miljoenen (bijvoorbeeld te dekken uit de algemene reserve, rekeningresultaat 2022 of het strategisch investeringsfonds) in het leven te roepen**, zodat er meer zekerheid is, dat het nieuwe beleid ook in magere jaren toch kan worden uitgevoerd. Uit dit fonds of voorziening kan de komende jaren worden geput als investeringsplannen verder zijn uitgewerkt en worden vastgesteld.

- **Ook wordt de raad gevraagd bij de komende begrotingsbehandeling structureel extra middelen op te nemen om GA's en gebruikers te subsidiëren en om duurzaam eigenaarsonderhoud te kunnen uitvoeren.**

Hiermee kan worden voorkomen, dat dezelfde situatie als in de vorige beleidsperiode zal ontstaan, namelijk veel ambities aan de voorkant, incidenteel geld om plannen te maken, maar uiteindelijk geen geld om uit te voeren.

4. Sociaal maatschappelijke waarde

- SMAV is het eens met de stelling, dat de maatschappelijke waarde van een gebouw vooral bepaald wordt door het gebruik en niet door de stenen. GA's hebben als primaire taak om ruimten zo functioneel mogelijk aan te bieden voor non for profit gebruik en om dit gebruik verder te faciliteren b.v. door (ondersteunende) horeca en door het aanbod van technische hulpmiddelen. Fysiek dienen deze gebouwen wel in orde te zijn en zowel fysiek, als sociaal en financieel toegankelijk te zijn. GA's dragen hierdoor indirect bij aan de leefbaarheid van dorpen en wijken.
- GA's zijn niet verantwoordelijk voor het activiteitsaanbod. Die verantwoordelijkheid ligt nadrukkelijk bij gebruikers (verenigingsleven, professionele instellingen en {semi-}overheidsinstellingen). Het zijn met name deze gebruikers, die kunnen en moeten inspelen op de sociaal-culturele en maatschappelijk behoeften van bewoners.
- Het voormelde kan schuren met de doelen en ambities van de gemeente. Voorkomen dient te worden, dat er te hoge verwachtingen worden gewekt m.b.t. de mogelijkheden van GA's om de leefbaarheid van dorpen en wijken direct te beïnvloeden. Dat zij hieraan bijdragen is een historisch gegeven.
- GA's hebben door het huidige gebruik en de laagdrempelige ontmoetingsfunctie al een hoge sociale maatschappelijke waarde. GA's worden veelvuldig en naar tevredenheid verhuurd aan vaste en incidentele gebruikers/organisaties voor uiteenlopende activiteiten en functies. Verwezen wordt naar het bijgevoegde gebruikersonderzoek van de gemeente uit 2022, die wij overigens een hogere meerwaarde toedichten dan het rapport van de Opiniepijlers. Wij snappen niet, dat in het beleidskader niet naar dit onderzoek wordt verwezen, maar gelukkig is het rapport op het laatste moment toe gevoegd aan het dossier en in uw bezit.
- **Wij vragen de raad om de uitkomsten van dit onderzoek mee te nemen in de besluitvorming.**
- Wij hebben geen bezwaren als de sociaal maatschappelijke waarde van GA's nader wordt onderzocht en verder kan worden versterkt door waar mogelijk activiteiten van nieuwe gebruikers toe te voegen. Een betere bezetting (meer reuring) en een hoge maatschappelijke waarde kunnen echter schuren met de opdracht van GA's om te zorgen voor een minimaal kostendekkende exploitatie. Wij koesteren de zelfsturing van GA's, zoals eerder door de raad is onderstreept door toevoeging van dit kader in de vorige beleidsperiode. Indien het bij nieuwe activiteiten gaat om verliesgevend gebruik, dan ligt er ook een uitdaging voor de gemeente om hiervoor met een oplossing te komen.

5. Typering en dekkend netwerk

- De driedeling wijkaccommodaties, wijkoverstijgende accommodaties en breed inzetbare MFA's snappen wij niet. Met name het verschil tussen breed inzetbare MFA's en wijkaccommodaties ontgaat ons. Wellicht dat het hier het veilig stellen van de bruidsschatten van voormalige gemeentes betreft en de financiering die er onder ligt. Duidelijk is het niet;
- SMAV wil vasthouden aan het beleidskader 1 uit 2016 (Ieder dorp of iedere wijk dient te beschikken over minimaal één gemeenschapsaccommodatie, gekoppeld aan de gemeentelijke indeling in dorpen en wijken), omdat hiermee het aantal en de spreiding van GA's goed kan worden begrensd. Dit kader dient niet zoals voorgesteld te worden losgelaten en ingewisseld te worden voor het werken aan een dekkend netwerk.
De nabijheid van GA's als basisvoorziening voor met name senioren, gehandicapten en kinderen is beter gegarandeerd door het oude beleidskader 1. Het gebruik van de term dekkend netwerk roept allerlei vragen op en we kunnen er alle kanten mee op;
- Uw raad heeft onlangs nog op basis van het oude uitgangspunt medewerking verleend aan de realisatie van het dorpsheús Rochus te Steyl door hiervoor subsidie beschikbaar te stellen.
- **Wij vragen de raad om met ons mee te gaan en het oude beleidskader 1 te blijven hanteren.**

Shared Service Center

- Wij zien kansen voor een shared service center, beter woord is gedeeld dienstencentrum, om besturen van GA's te ontzorgen. SMAV wil meedenken over een haalbaarheidsonderzoek voor een dergelijk servicecenter in een brede opzet en wil daarin samen werken met anderen zoals het PVOV e.a. Het servicepunt zou uiteindelijk zoveel mogelijk vrijwilligersorganisaties in de gemeente moeten kunnen bedienen. Wij pleiten voor een gefaseerde aanpak.

6. GA's met een herontwikkeling en met stadsdeelfuncties

- Wij pleiten voor een daadkrachtige en voortvarende aanpak door de gemeente Venlo van de in het beleidskader genoemde herontwikkelingen, waarbij een aantal GA's (de Haandert, het Muspelheim, Zalzershaof, De Zuidpilaar, Op den Berg en D'n Dörpel), is of wordt betrokken. Bij sommige accommodaties is al heel lang sprake van een herontwikkeling of heroriëntatie. Dat laatste geldt bv 't Raodhoés. Ondanks onderzoek na onderzoek laat in deze gevallen een daadkrachtige besluitvorming op zich wachten en verkeren bestuurders van deze GA's nog steeds in onzekerheid. Ook dit Beleidskader hakt op dit punt nog geen knopen door. Wij vragen uw Raad het College aan te sporen om tot zaken te komen en tevens de benodigde middelen hiervoor te reserveren.

Namens het bestuur van SMAV,

Jan Kessels
Voorzitter